

GERECHT

**45 Zaak T-479/14, Kendrion/
Europese Unie (vertegenwoordigd
door het Hof van Justitie van de
Europese Unie)**

Arrest van 1 februari 2017 (Derde kamer,
uitgebreid)

Niet-contractuele aansprakelijkheid – Nauwkeurigheid van het verzoekschrift – Ontvankelijkheid – Artikel 47 Handvest van de grondrechten – Redelijke procestermijn – Materiële schade – Rente over het niet-voldane bedrag van de geldboete – Kosten van een bankgarantie – Immatériële schade – Causaal verband

In 2005 heeft de Commissie aan meerdere ondernemingen geldboeten opgelegd wegens hun deelname aan een kartel op de markt van kunststof industriële zakken. Een van deze ondernemingen was Kendrion, een in Nederland gevestigde vennootschap. Kendrion en enkele andere ondernemingen die aan het kartel hadden deelgenomen, hebben bij het Gerecht beroep tot nietigverklaring van de beschikking van de Commissie ingesteld. Bij zijn op 16 november 2011 gewezen arrest heeft het Gerecht het beroep van Kendrion in zaak T-54/06 verworpen. Kendrion heeft daarop bij het Hof van Justitie hogere voorziening tegen het arrest van het Gerecht ingesteld. Kendrion heeft onder meer betoogd dat de duur van de procedure in zaak T-54/06 een schending opleverde van de redelijke procestermijn. Dienaangaande heeft het Hof van Justitie overwogen dat een verzoek tot vergoeding van de schade

die is geleden als gevolg van de niet-inachtneming – door het Gerecht – van een redelijke procestermijn niet direct aan het Hof van Justitie kan worden voorgelegd in het kader van een hogere voorziening, maar bij het Gerecht zelf moet worden ingediend. In de onderhavige zaak verzoekt Kendrion het Gerecht om de Europese Unie te veroordelen tot het betalen van een schadevergoeding. In dat verband stelt verzoekster in de eerste plaats dat de duur van de procedure in zaak T-54/06 schending van de vereisten in verband met de inachtneming van een redelijke termijn voor de berechting (hierna: redelijke procestermijn) oplevert. In de tweede plaats geeft zij te kennen dat zij als gevolg van die schending schade heeft geleden die moet worden vergoed. Het Gerecht stelt vast dat in zaak T-54/06 een periode van ongeveer 3 jaar en 10 maanden, dus 46 maanden, is verstreken tussen het einde van de schriftelijke behandeling en de opening van de mondelinge behandeling. Wat de complexiteit van het geding betreft, herinnert het Gerecht eraan dat zaak T-54/06 betrekking had op een beroep dat was ingesteld tegen een beschikking van de Commissie betreffende een procedure overeenkomstig artikel 101 VWEU. De beroepen die de toepassing van het mededingingsrecht door de Commissie betreffen, zijn complexer dan andere soorten zaken, met name gelet op de lengte van het bestreden besluit, de omvang van het dossier en de noodzaak om gedetailleerd vele en complexe feiten te beoordelen die vaak in tijd en ruimte zijn verspreid. Een periode van 15 maanden tussen het einde van de schriftelijke behandeling en de opening van de mondelinge behandeling is in beginsel dan ook een passende duur voor de behandeling van zaken die betrekking hebben op de toepassing van het mededingingsrecht, zoals zaak T-54/06. Vervolgens moet rekening worden gehouden met de omstandigheid dat meerdere beroepen tegen de beschikking van de Commissie waren ingesteld. De parallelle behandeling van verknochte zaken kan het rechtvaardigen dat de periode tussen het einde van de schriftelijke behandeling en de opening van de mondelinge behandeling met een aanvullende maand per verknochte zaak wordt verlengd. In casu is het derhalve gerechtvaardigd dat de procedure in zaak T-54/06 11 maanden langer heeft geduurd. Dit betekent dat een duur van 26 maanden (15 maanden plus 11 maanden) tussen het einde van de schriftelijke behandeling en de opening van de mondelinge behandeling in beginsel passend was voor de behandeling

van zaak T-54/06. Afgaand op de omstandigheden rond zaak T-54/06 blijkt dus dat er binnen de periode van 46 maanden die tussen het einde van de schriftelijke behandeling en de opening van de mondelinge behandeling van zaak is verstreken, een periode van ongerechtvaardigde inactiviteit van 20 maanden in die zaak was. Het Gerecht komt derhalve tot de slotsom dat de procedure die in zaak T-54/06 is gevoerd, de redelijke procestermijn met 20 maanden heeft overschreden en dat dit een voldoende gekwalificeerde schending vormt van een regel van Unierecht die ertoe strekt particulieren rechten toe te kennen.

Vervolgens gaat het Gerecht over tot een onderzoek van de schade die verzoekster heeft geleden. In dat verband betoogt verzoekster dat de schending van de redelijke procestermijn in zaak T-54/06 voor haar zowel materiële als immateriële schade heeft doen ontstaan.

Wat betreft de materiële schade wijst verzoekster op de kosten van een bankgarantie. De door de Commissie opgelegde geldboete zou namelijk niet geïnd worden zolang de zaak bij het Gerecht en het Hof van Justitie ahangig was, mits verzoekster een bankgarantie zou stellen en een rente zou betalen van 3,56%. Het Gerecht overweegt dat verzoekster reële en zekere schade heeft geleden als gevolg van de betaling van de kosten voor deze bankgarantie in de periode die met de overschrijding van die redelijke procestermijn overeenstemt. Wat het causale verband betreft, wijst het Gerecht erop dat indien er in de procedure in zaak T-54/06 geen overschrijding van de redelijke procestermijn zou zijn geweest, verzoekster geen kosten voor een bankgarantie had hoeven te maken in de periode die met deze overschrijding overeenstemt. Er is dus een oorzakelijk verband tussen de schending van de redelijke procestermijn in zaak T-54/06 en de ontstane schade die verzoekster heeft geleden als gevolg van het feit dat zij voor een bankgarantie heeft moeten betalen in de periode die met de overschrijding van die redelijke procestermijn overeenstemt. In het kader van de begroting van de schade stelt het Gerecht vast dat de kosten van de bankgarantie die verzoekster in de betreffende periode heeft betaald, € 588 769,18 bedragen.

Wat betreft de immateriële schade overweegt het Gerecht dat de niet-inachtneming van de redelijke procestermijn in zaak T-54/06 verzoekster in een situatie van onzekerheid heeft kunnen brengen die verder gaat dan de onzekerheid die gewoonlijk door een gerechtelijke procedure wordt veroorzaakt.

Deze verlengde staat van onzekerheid heeft noodzakelijkerwijs invloed gehad op de planning van de te nemen beslissingen en de bedrijfsvoering, zodat dit immateriële schade oplevert. Ten aanzien van de berekening van de immateriële schade overweegt het Gerecht als volgt. Een methode voor de berekening van de vergoeding van de immateriële schade die er, zoals verzoekster vraagt, in bestaat dat een bepaald percentage op de door de Commissie opgelegde geldboete wordt toegepast, zou tot gevolg hebben

dat die geldboete ter discussie wordt gesteld. Er is evenwel niet aangetoond dat de niet-inachtneming van de redelijke procestermijn in zaak T-54/06 een invloed op het bedrag van die geldboete heeft gehad. Bijgevolg moeten verzoeksters vorderingen tot vergoeding van de gestelde immateriële schade door een verlaging van de geldboete die is opgelegd bij de beschikking van de Commissie, worden afgewezen. Het Gerecht beslist *ex aequo et bono* dat een schadevergoeding van € 6000 een passende vergoeding vormt

voor de schade die verzoekster heeft geleden als gevolg van de verlengde staat van onzekerheid waarin zij in de loop van de procedure in zaak T-54/06 is komen te verkeren. Het Gerecht veroordeelt de Europese Unie, vertegenwoordigd door het Hof van Justitie van de Europese Unie, tot betaling van een schadevergoeding van € 588 769,18 en van € 6000 voor de door verzoekster geleden materiële respectievelijk immateriële schade wegens schending van de redelijke procestermijn.